

Yrittäjyyspolku / Lieto

Päivittänyt lehtori Juha Heikkilä 7.8.2025

Luokka-asteet 1-2

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

Toteutusmahdollisuuksia:

- keskustelut toiveammateista
- piirrokset toiveammateista
- kauppaleikki
- kutsutaan oppilaiden huoltajia kertomaan omasta työstään/yritystoiminnasta
- tutustutaan koulun lähialueen yrityksiin

Luokka-asteet 3-6

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta,

neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille. Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammateista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista voi olla esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilaana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

Toteutusmahdollisuuksia:

- yhteiskuntaopin (luokka-asteet 4-6) talouselämään liittyvät sisällöt
- ruokala-TET (ainakin luokka-asteilla 5-6 toimiva käytäntö; tarkempaa tietoa Ilmaristen koulusta)
- oppilaskuntatyö
- kutsutaan oppilaiden huoltajia kertomaan omasta työstään/yritystoiminnasta
- tutustutaan koulun lähialueen yrityksiin
- toteutetaan koulun sisäisen yrittäjyyden puitteissa esim. discoja, myyjäisiä ja muita tapahtumia. Oleellista on se, että tapahtumissa on mukana talouden näkökulma (markkinointi, budjetointi jne.)
- yhteistyö lietolaisten yritysten kanssa:
<https://www.yrittajat.fi/paikallisyhdistykset/liedon-yrittajat/>
- yhteistyö esim. Liedon 4H-yhdistyksen kanssa (luokka-asteelle 6 yhdistyksen 4H-yrittäjyysinfo)
- Yrityskylä-vierailut luokka-asteelle 6 (Liedon kaupunginhallituksen ja varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan päätökset)

Luokka-asteet 7-9

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa. Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista

käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Koulutyöhön sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat mm. työelämään tutustumisjaksot, koulussa vierailevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä harjoitusyritystoiminta ja vapaaehtoistyö.

Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään työ sisukkaasti loppuun. Näin oppilaat saavat tilaisuuksia oppia oman kokemuksensa kautta työn, yrittäjämäisen toimintatavan sekä yrittäjyyden merkityksen yhteisössä ja yhteiskunnassa.

Oppilaita opastetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista. Heitä rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Toteutusmahdollisuuksia:

- useiden oppiaineiden taloudenhallintaan tähtäävä integraatio (yhteiskuntaoppi, matematiikka, opinto-ohjaus, kotitalous)
- yhteiskuntaopin talouselämään ja yrittäjyyteen liittyvät sisällöt
- yrittäjyyteen liittyvien valinnaiskurssien tarjoaminen
- yhteistyö Liedon Yrittäjien kanssa:
<https://www.yrittajat.fi/paikallisyhdistykset/riedon-yrittajat/>
- yhteistyö esim. paikallisten 4H-yhdistysten kanssa ja tutustuminen 4H-yrittäjyyteen
- työelämään tutustumisviikot yläkoulussa
- yritysvierailut
- yrittäjävierailut

- yhdeksäsluokkalaisten osallistuminen valtakunnalliseen taloustaitokilpiluun
- oppilaskuntatoiminta
- sosiaalisen median mukanaan tuomat mahdollisuudet
- elävä kirjasto -hanke
- yhteistyö pankkien kanssa
- yrittäjän päivän (5.9) ympärille rakentuvat teemat
- Yrityskylä-vierailut luokka-asteelle 9. (Liedon kaupunginhallituksen ja varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan päätökset)
- pörssilähettiläs-vierailut(www.porssisaatio.fi)
- budjettihiiren vierailut(<https://budjettihiiri.fi/>)

Lukio

Työelämävalmiudet

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää.

Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin.

Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja refleктоivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti. Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelijan ohjausta sekä muissa

oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämönhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi. Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Toteutusmahdollisuuksia:

Liedon lukiossa opiskelijoiden on mahdollista suorittaa yrittäjyysteemaisia opintoja. Yrittäjyyskurssilla opiskelijat tutustuvat laaja-alaisesti yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen toimintatapaan. Kurssilla käsitellään muun muassa liike-elämää, yritysten roolia yhteiskunnassa, nykyajan työelämää ja yrittäjämäistä asennetta, kestävän kehityksen tavoitteita sekä vastuullista yrittämistä. Kurssin aikana opiskelijat ideoivat omat yritykset ja laativat ideoidensa pohjalta liiketoimintasuunnitelmat. Yhteistyötä paikallisten yrittäjätahojen kanssa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kurssin suorituksen arvioinnissa sekä kurssin teemoja täydentävien vierailijaluentojen muodossa.

Keväällä 2025 Liedon lukio järjesti ensimmäistä kertaa Hackathon-tapahtuman yhteistyössä paikallisten yrittäjien kanssa. Tapahtumassa yrittäjät esittelevät lukio-opiskelijoille omaan liiketoimintaansa liittyvän todellisen haasteen, kehityskohdan tai ongelman, ja opiskelijat keksivät tiimityöskentelynä luovia ratkaisuja yritysten asettamiin tehtävänantoihin. Tapahtuman päätteeksi ryhmät esittelevät tuotoksensa muille ryhmille ja yrittäjille. Liedon lukion opiskelijat pääsevät osana opintojaan osallistumaan tapahtumaan sekä mahdollisesti myös sen järjestämiseen.

Liedon lukio on lisäksi mukana Liedon Innovaatiokampuksen yhteistyöverkostossa. Innovaatiokampuksen kautta toteutetaan yhteistyötä niin

korkeakoulujen, toisen asteen oppilaitosten, kaupungin kuin työ- ja elinkeinoelämän suuntaan. Osana yhteistyöverkostoa Liedon lukio toteuttaa yrittäjyysopintoja ja teemapäiviä, joihin osaltaan nivoutuu lukion kansainvälinen toiminta ja kansainvälisyyslinja

Yrittäjyyskasvatus

Linkit interaktiivisiin materiaaleihin:

Alakoulu:

<https://taloussankarijunior.fi/>

<https://nuortennyt.fi/opettajille/#oppimiskokonaisuudet>

<https://vuosiyrittajana.fi/>

<https://nuortennyt.fi/palvelu/meidan-yhteiskuntamme/> (käytössä vuoden 2025 loppuun asti)

<https://nuortennyt.fi/palvelu/yrityssankari/>

<https://nuortennyt.fi/palvelu/yrityskyala-alakoulu/>

Yläkoulu:

<https://nuortennyt.fi/palvelu/duunikoutsi/>

<https://nuortennyt.fi/palvelu/vuosi-yrittajana-ylakoulu/>

<https://nuortenakatemia.fi/materiaalit/tarkkafyrkka-materiaalit/>

<https://www.thinglink.com/card/1732434337539817958>